

واژه نامه سنجش ، اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی

مؤلفین:

دکتر اسماعیل زارعی زوارکی
دکتر سید حسن مرتضوی نصیری
دکتر کمال عقیق
سید عباس رضوی
نگار شریفی یگانه

زیر نظر:

دکتر سید مقتدی هاشمی پرست

آبان ماه ۱۳۸۴

مرکز انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور

واژه‌نامه سنجش، اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی / مؤلفین اسماعیل
زارعی‌زوارکی - [و دیگران]، زیر نظر مفتدی هاشمی‌پرست، - تهران:
سازمان سنجش آموزش کشور، مرکز انتشارات، ۱۳۸۴.
۱۱۴، ۱۲۵ ص، - (سازمان سنجش آموزش کشور، ۴۸۰)
ISBN : 964 - 8206 - 76 - 7 : ۱۸۰۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا .
ص، ع، به انگلیسی: Dictionary of educational measurement
assessment and evaluation

انگلیسی - فارسی.
۱. آموزش و پرورش - ارزشیابی - واژه‌نامه - ۲. شاگردان -
ارزشیابی - واژه‌نامه - انگلیسی. ۳. زبان انگلیسی - واژه‌نامه -
فارسی. ۴. فارسی - واژه‌نامه - انگلیسی. ۵. آموزش و پرورش -
ارزشیابی - واژه‌نامه - فارسی. ۶. شاگردان - ارزشیابی - واژه‌نامه
- فارسی. الف. زارعی‌زوارکی، اسماعیل، ۱۳۴۳ - ب. هاشمی‌پرست،
مفتدی، ۱۳۲۵ - ج. سازمان سنجش آموزش کشور، مرکز انتشارات.
۳۲ و LB۱۵/ ۳۷۰ / ۳

م ۸۴-۳۳۲۵۳

کتابخانه ملی ایران

سازمان سنجش آموزش کشور

عنوان کتاب	: واژه‌نامه سنجش، اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی
ناشر	: مرکز انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور
تهیه و تدوین	: مرکز مطالعات، تحقیقات و ارزشیابی آموزشی (گروه سنجش و اندازه‌گیری)
طرح جلد، حروفچینی و صفحه‌آرایی	: مرکز انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور
لیتوگرافی و چاپ	: چاپخانه سازمان سنجش آموزش کشور
تیراژ	: ۲/۰۰۰ نسخه
چاپ اول	: آبان‌ماه ۱۳۸۴
قیمت	: ۱۸۰۰ تومان
شابک: ۷ - ۷۶ - ۸۲۰۶ - ۹۶۴	ISBN : 964 - 8206 - 76 - 7

کلیه حقوق این اثر متعلق به سازمان سنجش آموزش کشور می‌باشد.

مقدمه‌ی ناشر

سپاس بی‌کران پروردگار یگانه را سزااست که ما را خلعتِ خلقت بیاراست و توفیق خدمتگزاری بر بندگان ارزانی فرمود و سلام و درود بر فرستادگان گرامی‌اش، به ویژه خاتم آنان و عترت پاکش خاصه امام منتظر عجل‌الله تعالی فرجه‌الشریف باد که با چراغ هدایت، راه بشریت را به سوی کمال و سعادت فروزان ساختند.

سازمان سنجش آموزش کشور به منظور تحقق اهداف و سیاست‌های خود در بخش اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات آموزشی و کمک آموزشی مطلوب به داوطلبان آزمون‌ها و ایجاد تمرکز و ساماندهی در بخش انتشارات، تمامی فعالیت‌های خود را در زمینه‌ی انتشار کتاب‌ها و نشریات مورد نیاز جامعه، اعم از نشریات خبری و اطلاع‌رسانی و مجلات کمک آموزشی، مجموعه‌های علمی - تحقیقاتی، نتایج پژوهش‌های انجام شده در زمینه اهداف و وظایف سازمان و همچنین تولید و توزیع نرم‌افزارهای مورد نیاز داوطلبان و مجامع علمی، در قالب مرکز انتشارات متمرکز نموده است تا ضمن شناسایی دقیق نیازهای جامعه در این زمینه بتواند به شیوه مناسبی به آن پاسخ دهد و متقاضیان نیز بتوانند نیازهای خود را در زمینه‌ی یاد شده به آسانی تأمین نمایند.

کتاب حاضر که با عنوان "واژه‌نامه سنجش، اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی" در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است، در بردارنده‌ی واژه‌ها و اصطلاحات مربوط به حوزه ارزشیابی آموزشی می‌باشد.

از خوانندگان و صاحب‌نظران ارجمند انتظار داریم نظرها و پیشنهادهای اصلاحی خود را با ذکر مورد با این مرکز در میان بگذارند تا نسبت به اصلاحات لازم مبادرت شود.

در خاتمه شایسته است از تلاش مستمر کلیه همکاران سازمان بالاخص همکاران ما در مرکز مطالعات، تحقیقات و ارزشیابی آموزشی، اداره کل امور اداری و مالی و چاپخانه سازمان که در خدمت به دانش و فرهنگ این سرزمین از هیچ کوششی دریغ ننموده و همواره منشاء اثر بوده‌اند تشکر نمائیم.

امید است مطالب این کتاب برای تمامی علاقه‌مندان، استادان، دانشجویان و صاحب‌نظران رشته سنجش و اندازه‌گیری و رشته‌های مرتبط با حوزه ارزشیابی آموزشی در سراسر میهن اسلامی مفید واقع شود.

مرکز انتشارات

سازمان سنجش آموزش کشور

آبان‌ماه ۸۴

پیشگفتار

هدف اصلی تألیف واژه‌نامه حاضر کمک به پژوهشگران ، اساتید و دانشجویان رشته سنجش و اندازه‌گیری و نیز سایر رشته‌های مرتبط با حوزه ارزشیابی آموزشی جهت بهره‌گیری از منابع انگلیسی است.

بر اساس گزارش یونسکو ، امروزه بیش از ۸۵ درصد منابع عملی منتشر شده به زبان انگلیسی است و بنابراین بهره‌گیری از متون انگلیسی در زمینه‌های علمی مختلف ضرورتی انکارناپذیر است. به علاوه ، مشکل انتشار کتاب در جامعه ما که به روز نبودن اطلاعات علمی را با توجه به انفجار اطلاعات به دنبال دارد و نیز یکسان‌سازی معادل‌های فارسی برای واژه‌های علمی در حوزه مورد نظر و خلاء واژه‌نامه‌ای تخصصی در این زمینه ، مؤلفین را بر آن داشت تا با تلاشهای مداوم خود مجموعه حاضر را به علاقه‌مندان تقدیم کنند.

به منظور جمع‌آوری واژه‌های تخصصی و معادل‌های فارسی آن فعالیت‌های زیر صورت گرفته است:

- ✓ مرحله اول : جمع‌آوری واژه‌های تخصصی انگلیسی مربوط به سنجش، اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی و نیز زمینه‌های مرتبط از منابع انگلیسی و فارسی (فهرست منابع پیوست است).
- ✓ مرحله دوم : انتخاب یک هزار و پانصد واژه تخصصی انگلیسی در زمینه سنجش، اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی .
- ✓ مرحله سوم : تعیین معادل‌های فارسی برای هر یک از واژه‌های انتخاب شده در مرحله دوم ، طی جلسات متعدد توسط گروه مؤلفین در مدت زمان بیش از ۶ ماه .
- ✓ مرحله چهارم : بررسی واژه‌های تخصصی انگلیسی و معادل‌های فارسی تعیین شده آنها در مرحله قبل ، در منابع فارسی معتبر در این زمینه و مقایسه با آنها.
- در این مرحله منابع فارسی زیر که به عنوان منابع مورد استفاده در دانشگاه‌های مختلف ایران مطرح است مورد استفاده قرار گرفت:
۱. ارزشیابی آموزشی تألیف عباس بازرگان (۱۳۸۰)
 ۲. واژه‌نامه روانشناسی و زمینه‌های وابسته تألیف محمد نقی براهنی و همکاران (۱۳۶۹)
 ۳. سنجش و اندازه‌گیری در علوم تربیتی تألیف علی اکبر سیف (۱۳۷۶)
 ۴. اندازه‌گیری و ارزشیابی در آموزش و پرورش تألیف حمزه گنجی (۱۳۷۷)

۵. سنجش و اندازه‌گیری در علوم تربیتی و روانشناسی (روانشنجی ستی و رویکردهای جدید در سنجش روانی - تربیتی) تألیف حسین لطف‌آبادی (۱۳۷۴)

۶. سنجش و اندازه‌گیری و بنیادهای تحلیلی ابزارهای آن در علوم تربیتی و روان‌شناسی تألیف عزت‌الله نادری و مریم سیف‌نراقی (۱۳۷۱)

۷. پایه‌های اساسی تئوری سؤال - پاسخ (نظریه جدید روانسنجی) تألیف فرانک بی بیکر ترجمه حیدر علی هومن (۱۳۸۱)

۸. روانسنجی کاربردی تألیف رابرت ال. ثرنادیک ترجمه حیدر علی هومن (۱۳۶۹)

✓ مرحله پنجم: در پایان برخی از معادل‌های فارسی از منابع ذکر شده در مرحله قبل که با معادل‌های انتخابی مؤلفین اثر حاضر تفاوت داشت با ذکر شماره منبع (به ترتیبی که در بالا به آن اشاره شد) در ذیل معادل مورد نظر مؤلفین درج شد.

✓ مرحله ششم: در پایان، واژه‌نامه در دو بخش فارسی به انگلیسی و انگلیسی به فارسی تنظیم شد تا خواننده با دسترسی به صورت فارسی یا انگلیسی بتواند برابر نهاده آن را ملاحظه کند.

در پایان لازم به ذکر است با همه سعی و تلاشی که در تدوین واژه‌نامه حاضر صورت گرفته است با این حال خالی از نارسایی نیست. لذا از

خوانندگان محترم درخواست می‌شود تا پیشنهادهای اصلاحی خود را به
آدرس زیر ارسال کنند:

آدرس پستی :

تهران - خیابان کریم خان زند - جنب پل کریم‌خان - سازمان سنجش
آموزش کشور - طبقه پنجم - مرکز مطالعات ، تحقیقات و ارزشیابی
آموزشی - گروه سنجش و اندازه‌گیری - کدپستی ۴۳۷۸-۱۵۸۷۵

شماره تلفن : ۸۸۹۴۲۲۴۶

آدرس الکترونیکی : assessment@sanjesh.org

با سپاس

گروه مؤلفین